

● وصیة موسی بن جعفر علیه السلام لهشام بن الحكم /

حدیث / عربی

waṣīyyat-u mūsa bn-i ja'far 'alayh-is salām li-hiṣām-i bn-a ḥakam

موسی بن جعفر (ع)، امام هفتم، ۱۲۸ - ۱۸۳ قمری
mūsā ebn-e ja'far, emām-e haftom (747 - 800)

با عناوین «یا هشام».

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۱۵/۱۲

کا: موسوی خوانساری، حسین بن محمد نقی، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۲۷گ

(۱۵۱-۱۷۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۸۹]

● وصیة المولی أحمد الترشیزی / متفرقه / عربی

waṣīyyat-ul mawlā aḥmad at-turṣīzī

خراسانی ترشیزی، احمد بن اسماعیل، قرن ۱۳ قمری
xorāsānī torṣīzī, aḥmad ebn-e esmā'īl (- 19c)وصیت نامه مؤلف است که در پایان آن نیز مکتوب ملاحسین
خراسانی بشروی به شیخ احمد ملقب به شکور (ظاهراً مراد خود
اوست) را آورده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۱۱/۶

آغاز: الحمد لله الذی اختار لنفسه الدوام و البقاء و قهر عبادہ
بالموت و الفناء و اوجب الوصیة عند حلول المنیة؛ **انجام**: و لاله من
الذاکرین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و لاحول و لا قوۃ
إلا بالله العلی العظیم و الحمد لله رب العالمین.خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳گ (۲۸-۳۲ر)، اندازه:
۱۰/۵×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۸۳]

● وصیة نامچه فؤاد پاشا / اسناد / فارسی

vasīyyat-nāmche-ye fo'ād pāšā

در این رساله سواد وصیت نامه صدراعظم دولت عثمانی فواد
پاشا خطاب به سلطان خوندار روم پادشاه آل عثمان است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۸

آغاز: هو وصیت نامه نیست که صدراعظم دولت عثمانی فواد پاشا
در هنگام وفات خود بطور وصیت نامه بسطان دولت عثمانی
خوندار روم نوشته است. از عمر من زیاده از چند روز و تحمیل
زیاده از چند ساعت نمانده است میخوام که این بقیه عمر خود
را صرف اتمام قرض مقدس خود کرده افکار پسین خود را که
تحمیل خالی از تیرگی نیست اما نتیجه تجارب من است در عرصه
خدمتگذاری مدید بخاکپای اعلیحضرت شما معروض دارم این
سطور باید در وقتی باعلیحضرت شما تسلیم شود که من این عالم
فانی را ترک کرده باشم درینصورت باید شما با اعتماد تمام بکلام

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۶۰۶

آغاز: الحمد لله و الصلوة علی رسول الله و علی آله الی الله الکلام فی
خاتمة الكتاب کلام درخاتمه کتاب وصیة مرسله و نصیحة
مبدوله است ... و آن در ذکر پاره ای از مستحبات و ادعیه متفرقه؛
انجام: فصل علی محمد و آله و آجزه عنا افضل الجزاء و افضل ما
جازیت نبیاً من انبیائک و رسلک و ان تجمع لی به خیر الدنیا
و الاخرة انک ذو فضل کریم یا ذا الجلال و الاکرام
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور، ۱۵۰گ، ۲۱ سطر،
اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۲۷۹]

● الوصیة المعتبرة / اخلاق / عربی

al-waṣīyyat-ul mu'tabara

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۰/۲۲-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 5321؛ خط: نسخ، بی کا، تا: با
تاریخ ۸۰۱ق [فیلمها ف: ۱-۵۲۷]

● وصیت ملا علی تبریزی / اخلاق / عربی

vasīyyat-e mollā 'alī tabrīzī

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-
1871)

وصایا است به علی بن نصرالله تبریزی شاگرد کرمانی.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۸۵۸/۵

خط: نسخ، کا؛ علی بن محمد کرمانی مشهور به مؤذن، بی تا؛ جلد:
تیماج، ۴ص (۱۵۳-۱۵۰)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۸۲۲]

● وصیة المنصور الی ولده المهدي / اخلاق / عربی

waṣīyyat-ul manṣūr ilā walad-i-h-i-l mahdī

منصور دوانیقی، - ۱۵۸ قمری

mansūr-e davānīqī (- 776)

وصیت های منصور عباسی است به فرزندش مهدی در آخرین
سفرش به حج که در گذشت او نیز در همان سال اتفاق افتاده
است. این وصایا بیشتر جنبه اخلاقی دارد.

قم؛ مرعی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۲۱/۱

آغاز: قیل لما اراد المنصور رحمه الله التوجه الی الحج فی السنة
التي توفي فيها دعا ولده المهدي؛ **انجام**: و استو دعك الله العظیم و
اسأله حسن توفیکک و السلام.خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: نیمه قرن ۸ ج: بغداد؛ با یادداشتی به
سال ۷۵۵ق در بغداد و یادداشتی از محمد بن محمد شاه تفرشی به
سال ۷۵۱ق؛ ۳گ (۲۱-۲۳)، اندازه: ۱۵ سطر، ۱۷×۱سم [ف: ۳۲-۴۰]

فرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد سی و چهارم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران

DIA 276272

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۳/۲۰۱۴

Castlereagh, Lord (1769–1822) (British Foreign Secretary), 44–5
Charte Constitutionnelle (Russia, 1820), 52
 Charter to the Russian People, 21–2
 Charter of the Towns (1875), 19
 Chicherin, Boris (1828–1904), 111–12
 Christianity and politics, 42–3
 Christians and Muslims, 77–8
 civil and criminal codes revised, 88
 civilization:
     principles of, 83
     Rifat Pasha's ideas, 83–5
 codification, limiting monarch's power, 21
 codification of law, Speransky's views, 59–60
 commerce and war, 103–4
 Commercial Code (1850), 90, 98
 Commercial Treaty of the Empire (1838), 104
 Commission on Laws (Russia), 20–1
 Commission on Provisional and District Institutions (1859), 126
 Congress of Aix-La-Chapelle (1818), 52–3
 Congress of Berlin, Midhat Pasha's views, 187
 Congress of Verona (1822), 55–6
 Congress of Vienna (1814–15), 47
 Constantinople Conference (1876), 183, 186
 constitution, concept of, 20
 constitution for enthronement, 181
 Constitutional Committee (Ottoman, 1876), 181–2
     debates, 182
 constitutional government concepts, 163–4
 constitutionalism:
     and Hattı, 66–7
     Speransky's views, 27
     Young Ottomans' ideas, 173–4
 constitutions, effectiveness, 54
 Council of Ministers (Russia), 32–3
 Council of State (Ottoman):
     composition of, 165, 176
     Midhat Pasha heads, 164–5
     parliamentary role, 162–8
 Council of State (Russia), 33
 court system (Russia), 13
 Crimean War (1853–6), 100–1
     Tsar Alexander II's views, 117
 customary law (Russian), 109

daire-i adliye (Ottoman political theory), 62
 Danube provincial reform criticised, 160
 Decembrist Revolt (1825), 57, 109, 191
 Decembrists, 59
 decentralization (Russia), 121
 decline, 6–7, 8
 Decrees (state administration):
     April 1809, 38
     August 1809, 38
detsentralizatsiia, 121, 125
 diplomatic alliances (Russia), post-Crimea, 118–19
 disintegration, 9, 73, 138
 division of powers:
     executive, 32–3
     Ottoman, 182
     Russian, 31–3
 draft Ottoman Constitution (1876, Midhat Pasha), 179
     first reading (July 1876), 180
     opposition to, 180
     preliminary conditions, 181
     public opinion, 182
     Russian demands, 182–3
Draft Statute (Russia, 1809), 18–19
     generally, 29–30
     principal issues, 30
 'Eastern Question', 7, 68–9
 economic liberalism (Ottoman), 26
 economic liberalization (Ottoman), 170
 economic order (Russia), 127–8
 economic policy (Ottoman), 168–9
     foreign debt obligations, 169
 economic protectionism (Ottoman), 170–2
     overview, 170–1
 economic reform (Russia), 34–6
     and Adam Smith, 35
     and Jean-Baptiste Say, 35
 economic reforms (Ottoman, 1850), 169–70
 economy and politics, 103–8
 Editing Commissions (1859), 125–7
 Egypt and Ottoman Empire, 67, 81
 Elected Council (*Mejliss*), 88
 emancipation, land *see* land emancipation

İSAM DA
 278 321

Midhat Paşa

131319

Fuad Paşa, Keçecizade

060452

Hatt-ı Hümayun

080868

01 Ocak 2023

MADDE YAYIMLANDIKTAN SONRA GELEN DOKÜMAN

Emancipation Act 1861:
     consequences, 129
     final stages, 129
     preparation stages, 126
 Emancipation Manifesto:
     proclamation, 130
     reactions to (1861–2)
     emancipation of serfdom, 113–14
     free-market alternative, 113
     landless, 114–15
     solidarity approach, 113–14
     voluntary, 114
 empire and progress (Russia), 107–43
 Enlightenment in Russia (19th century), 18, 31
 'Essay Concerning European Affairs' (Rifat Pasha), 83–4
 estates (Russia):
     hierarchy, 33–4
     second, 34
     third, 34
 Europe and Russia, 141–3
 'European Century' (1815–1914), 1
     and bureaucracy, 4–5
 European intervention and Ottoman Empire, 67–8
 European order and Tsar Alexander I, 43–4
 executive division of power, 32–3
 'Explanation of the Balance of Foreign Affairs Relating to Europe' (1774), 68
 feudalism:
     absolutist, 30
     original, 30
     and 'republic' principles, 30
     and Russia, 30
 Fezıl, Prince Mustafa, open letter on constitution, 175–6
 Financial Plan (Russia) (1810), 36–7
 financial reform (Russia), 36–7
 foreign debt obligations (Ottoman), 169
 France:
     protection of Ottoman Christians, 100
     reintegration into Quintuple Alliance, 53
     war with Russia, 35–6
 free trade:
     Ottoman Empire's 92–3

and state protectionism, 35
 Fuad Pasha, 1, 100, 146, 149
     biographical details, 147
     constitutional government ideas, 163
     criticism of his Danube provincial reform, 160
     provincial reform and, 151
     fundamental laws of the state, 20, 23–4, 26
     general statutes' significance, 23–4
     glasnost', 120–1, 122–3
     and abolition of serfdom, 120–1
     government:
         concessions (Miliutin), 134
         role of, 26
     governors' salaries (Ottoman), 87
     governorship of Bagdad (Midhat Pasha's), 160–1
     achievements, 161
     criticism of Midhat Pasha, 162
     economic reform, 161
 Grand Design (1804), 48–9
     and British Government, 50
 Grand Patriotic War (1812–14), 41
 Greek insurgency in Ottoman State, 55
 Hague Conventions 1899 and 1907, 142
 Hatt-ı Hümayun (Imperial decree) (Hattı), 61, 84, 85, 148–9
     and constitutionalism, 66–7
     contents, 62
     Lord Palmerston's views, 66
     Ottoman bureaucracy, 65–6
     Ottoman interpretation, 64–5
     and Ottoman legislation, 65
     and Republic of Turkey, 67
 High Council of Reform (Ottoman), 148
 historical legal reasoning (Russian), 109–10
 Holy Alliance (1815), 5, 42–3
     achievements, 52
     conservative and reactionary politics, 53
     contents, 46
     doubts over, 44–5
     European acceptance, 45–6
     failure of, 58–9
     in literature, 44
     Lord Castlereagh's views, 44–5
     Metternich's views, 45